

LUPWILILI LWANDIKIGWE NA MTUMIGWA WA KILISTO PAULO HA WAFILIFI ULONGOZI

Mtumigwa wa Kilisto Paulo kandika lupwilili luno ha wanhu wamtogole Kilisto wali mdiwambo da Filifi mkipigiti cha milao ya 61 songela viyavumbuke Kilisto. Kalwandika viyakalile mkifungo (1:13), na kuno vodahika kakala mdiwambo da Loma. Todaha kukifundiza mbuli kidogo muna idiwambo da Filifi kulawa mkitababu cha Sang'hano. Filifi dikala dijo wambo kulu muisi ya Makedonia. Na hano baho wasongile wanhu wamtogole Kilisto wa ichanduso muisi ya Makedonia. Paulo na Sila wao wasongile dale da wanhu wamtogole Kilisto ako Makedonia hamoja na hata kugeligwa mkifungo ikilo kipigiti viwakalile haja (Sang'h. 16).

Vodahika Paulo kakala na vilamso bwando mkwandika lupwilili luno. Katumia lupwilili hilo kamba nafasi ya kuwaheweza wanhu wamtogole Kilisto sama ya nhunza iwamgalile viwahulike kamba kakala kekigwa mkifungo (4:10-19). Vivija kawalongela hali yake muja mkifungo, na kawatambuza Timoteo na Epaflodito mwa wanhu wamtogole Kilisto (2:19-30) giladi wawabokele na kuwahishimila ulongozi wao.

Gali Mgati ya Ikitababu

1. Paulo kosonga kwandika lupwilili lwake mkuwalamsa wanhu wamtogole Kilisto wali mdiwambo da Filipi (1:1-2).
2. Abaho kowalongela hali yake na gaja gayalinago mmoyo wake (1:3—2:30).
3. Abaho kawalongela mbuli bwando za kuwatawanda wanhu wamtogole Kilisto wakale ukazi wa kuzitenda mbuli za Kilisto (3:1—4:9).
4. Paulo komambukizila mkuwaheweza wanhu wamtogole Kilisto wali Filipi sama ya nhunza zao na kowalamsa (4:10-23).

¹ Lupwilili luno lolawa ha Paulo na Timoteo, watumigwa wa Yesu Kilisto.

Nowandikila wanhu wose wa Mulungu wang'alile wali mkiwambo cha Filipi, hamoja na vilangizi wa wanhu wamtogole Kilisto na mashemasi.*

² Ngekewa na tindiwalo kulawa ha Mulungu Tata wetu na kulawa ha Mndewa wetu Yesu Kilisto viwe hamoja namwe.

Nhambiko ya Paulo ha Wasomaji Zake

³ Nomuheweza Mulungu wangu sama yenu kipigiti chose nowagelegeza mweye.

⁴ Mzinambiko zangu zose nowatambikila mweye mose mkudeng'ha, ⁵ kwavija mkala hamoja na nie mkuupeta Usenga Unogile wa Kilisto songela mwanza wa ichanduso vumuuhulike Usenga uno mbaka kipigiti

* **1:1** Mashemasi nhegulo yake wanhu wosang'hanika mdidale da wanhu wamtogole Kilisto.

kino.† ⁶ Novimanya kamba Mulungu, ayo yasongeze sang'hano ino inogile mgati yenu, koigendeleza mbaka yaimambukize mdizua dondayabwele Kilisto Yesu. ⁷ Vinoga kumwangu nie kuwagelegeza mweye mose kamba vinitenda, kwavija mweye mwa mmoyo wangu. Mweye mose msang'hanika hamoja na nie muisang'hano inogile yaangwelele Mulungu, sang'hano ya kuugombeleza Usenga Unogile na kuugangamiza, kipigiti kino vunili mkifungo na kipigiti vinikalile niilegehe. ⁸ Mulungu iyo msindila wangu vija viniwanogela na vija viniwasulukila mweye mose na noge dilawa ha Yesu Kilisto.

⁹ Na ino iyo nhambiko yangu, kamba noge jenu jongezeke ng'hani, na mgendelele kukula muilimu na muutango, ¹⁰ avo mdahe kusagula gaja ganogile, giladi kuna dizua dondayabwele Kilisto sambimuwe na mbuli ihile na mng'ale. ¹¹ Mmemezwe mbuli zilibule uzenzeleganye azo ziza kubitila Yesu Kilisto sama ya yenzi na nhogolwa za Mulungu.

Paulo Kodeng'ha Avija Kilisto Viyopetigwa

¹² Ndugu zangu, nolonda mweye m'vimanye kamba gano ganilawilile nie ganhaza nie kweneza Usenga Unogile, ¹³ kwavija wanhu wose hano hamoja na wemilizi wa iding'anda da kindewa wovitanga kamba nigeligwa mki-fungo kwavija nie na msang'hana wa Kilisto. ¹⁴ Na sama ya nie kugeligwa mkifungo, wanhu

† 1:5 Mbaka kipigiti kino nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno.

bwando wamtogole Kilisto hano wagangamazwa ng'hani, na woupeta Usenga Unogile bila kudumba.

¹⁵ Wanhu wayagwe woupeta Usenga Unogile kwavija wonyonela migongo na uhasanyi na nie, ila wayagwe woupeta Usenga Unogile wa Kilisto na nia inogile. ¹⁶ Wanhu wano wompeta Kilisto sama ya noye, kwavija wavitanga kamba nisaguligwa giladi niugombele Usenga Unogile. ¹⁷ Ila waja wa ichanduso wompeta Kilisto sama ya kulonda watogolwe na wanhu, mmoyo wao hawagesa ganogile ila wolonda kuutenda mgayo wangu ubanze kipigiti vinili muno mkifungo.

¹⁸ Haduhu mbuli! Kilisto yahapetigwa mnzila zozose zija, nie nodeng'ha, kamba mngelegeza zihile ama mngelegeza zinogile. Nogendelela kudeng'ha, ¹⁹ kwavija novitanga kamba kubitila nhambiko zenu na Loho wa Yesu Kilisto yahanitaza, nokomboligwa. ²⁰ Kwavija nosulukila ng'hani na kutamanila kamba sigeligwa kinyala, ila nogendelela kulonga bila kudumba sama ya Kilisto, kamba vinitendile kipigiti kibitile. Na notamanila kamba ugima wangu womgalila hishima Kilisto, kamba nihawa mgima ama nihadanganhika. ²¹ Kwavija kumwangu nie Kilisto iyo ugima wangu, na ifa iyo nyongeza yangu. ²² Ila ihawa nogendelela kuwa mgima, notenda mbuli zinogile ng'hani, na sikitanga kinhu kilihi chondanisagule. ²³ Nie nogazigwa na vinhu vibili, nosulukila kudanganhika nichole kukala hamoja na Kilisto, kwavija mbuli ino inoga ng'hani kumwangu. ²⁴ Ila vinoga ng'hani nie kusigala kuwa mgima sama

yenu mweye. ²⁵ Mbuli ino iyo inntamanila, novitanga kamba nogendelela kusigala muisi na kugendelela kukala na mweye mose, giladi mpate kudeng'ha na kukula mnhamanila, ²⁶ avo vija vondaniwe hamoja na mweye kabili, mopata kilamso cha kuitopela mkuilumba hamoja na Kilisto Yesu sama ya gaja goyotenda kubitila nie. ²⁷ Avo kinhu kilondigwa icho kino, mkale kamba vuulonda Usenga Unogile wa Kilisto, avo kamba niheza na kuiting'hana namwe kabili ama nihahulika mbuli zenu, novimanya kamba monanahila na nia imwe moyoha hamoja sama ya nhamanila ya Usenga Unogile. ²⁸ Sambimuwadumbe wadumuka zenu. Kino kicho kilaguso kamba hewo wokwiza kubanangwa, na mweye mokwiza kukomboligwa. Na Mulungu kowatenda mweye muhume. ²⁹ Kwavija Mulungu kawagwelela nafasi ya kumsang'hanikila Kilisto na sio kumtogola kwiyeke, ila vivija kugaya sama yake. ³⁰ Avo mwingila muna ing'hondo hamoja na nie, ng'hondo iija inikalile nigomba nie kipigiti kibitile, na kamba vumuhulika ning'hali nigomba.

2

Wende na Ukulu wa Kilisto

¹ Ugima wenu mkuilumba hamoja na Kilisto uwatenda mweye muwe na mhiko, na noge jake dowabweza moyo mweye. Muilumbe na Loho wa Mulungu, na muwe wanhu wanogile na muiyonele bazi wenyego kwa wenyego. ² Avo

itendeni ndeng'helelo yangu ivikizwe mkuwa na ngelegeza imwe, noye dimwe, moyo umwe, na nia imwe. ³ Sambimtende mbuli yoyose mkuinogeza mioyo yenu iyeke ama mkuitopa bule, ila muihunganikile mkuwagelegeza waenu wanoga kubanza mweye wenyego. ⁴ Kila munhu mmwanza wenu sambiyalole gaja gamnogele heyo, ila vivija yalole gaja gowonogela na wayage. ⁵ Ngelegeza zenu zolondigwa zilinge kamba ngelegeza zayakalile nazo Yesu Kilisto.

⁶ Kilisto, ayo yakalile yalingile kamba Mulungu, ila hagesile vija viyalingile kamba Mulungu kamba kinhu cha kukigesa ng'hani.

⁷ Ila heyo mwenyego kagaleka gose, na kugaluka kamba nyakadala, kavumbuka kamba wanhu wayagwe, na koneka kamba munhu.

⁸ Heyo mwenyego kaihumulusa hasi, na kakala mwende ha Mulungu mbaka kudanganhika, hata kudanganhika mumsalaba.

⁹ Avo, Mulungu kamwinula uchana ng'hani, na kumgwelela twaga kulu kubita matwaga gose.

¹⁰ Avo mtwaga da Yesu, kila vindi difugame, kuulanga na muisi na hasi ya isi,

¹¹ na kila lulimi lutogole kamba Yesu Kilisto iyo Mndewa, mkumuyenzi Mulungu Tata wetu.

*Kunang'hazika
Muulumwengu*

Kamba

Mulangaza

¹² Avo, mbwiga zangu, mkala munitegeleza mazua gose vinikalile baho, vinoga ng'hani kunitegeleza kipigiti kino vinili haduhu. Mambukizeni ukombola wenu mkusang'hanika mkudumba na mkugudema, ¹³ kwavija Mulungu mazua gose kosang'hanika mgati yenu, mkuwagwelela mweye sulukila na mhiko ya kutenda gaja gomnogela heyo.

¹⁴ Tendeni mbuli zose bila kutwanganika ama kuibamilila, ¹⁵ giladi sambimuwe na mbuli na munhu na kung'ala kamba wana wa Mulungu walibule uzenzeleganye, wonang'hazika kamba nhondo za kuulanga muulumwengu umemile wanhu wehile na wene vilozo. ¹⁶ Ugogeni ng'hani Usenga uli na ugima, avo mdizua dondayabwele Kilisto, noitopa kamba sikimbile mkimbilo wa bule na sang'hano yangu haikalile jaga bule.

¹⁷ Ila hata kamba nowagiza ugima wangu mkugidwa kamba ung'waji ulavigwa nhosa ha Mulungu, nonogelwa, kamba nhosa zimulava ha Mulungu mnhamanila. Na nolonda mweye mose mdeng'he hamoja na nie. ¹⁸ Na mweye vivija mnogelwe na kudeng'ha hamoja na nie.

Timoteo na Epaflodito

¹⁹ Kamba Mndewa Yesu yahanogelwa, nom-tuma Timoteo kumwenu hima, giladi yahabwela yanisindimule umoyo na mbuli zenu. ²⁰ Nabule munhu iyagwe kamba heyo yali na ngelegeza kamba zinilinazo nie yondayawagwelele gaja gomulonda mweye. ²¹ Kwavija wayagwe wasigale wozahila gaja gawanogele wenyego na sio

gaja gamnogele Yesu Kilisto. ²² Mweye wenyego movitanga vija Timoteo viyailaguse mwenyego kalumba, avija viyasang'hanike na nie kamba mwana na tataake mkuupeta Usenga Unogile. ²³ Avo nogesa kumtuma kumwenu haja tu hon-danigatange gaja gondaganilawilile nie hano. ²⁴ Na nie nomtamanila Mndewa kamba mkipigiti kiguhi nie mwenyego nokwiza kumwenu.

²⁵ Ila nogelegeza kamba vinoga kum'bweza kumwenu ndugu yangu Epaflodito, msang'hana miyangu na asikali miyangu, ayo vivija yali mtumigwa wenu, ayo imumtumile kumwangu yeze kunzahilila vinhu vinilonda. ²⁶ Kwavija kasulukila ng'hani kuwona mweye mose. Na kakala na giogio kwavija muhulika kamba heyo kakala mtamu. ²⁷ Kweli kakala yolumwa, behi na kudanganhika. Ila Mulungu kamonela bazi, na sio kamba kamonela bazi heyo yeiyeka ila na nie, sambimhate usungu uchana ya usungu. ²⁸ Nie nolonda ng'hani kumtuma heyo kumwenu, nokona muhamona kabili modeng'helela, na nie kudungwadungwa kumwangu komala. ²⁹ M'bokeleni na noge da wanhu wamtogole Kilisto na ndeng'ha ng'hulu, na muwahishimile wanhu wali kamba heyo. ³⁰ Kwavija kakala mmabehe kudanganhika sama ya sang'hano ya Kilisto, na kalonda kuwagiza ugima wake giladi yanhaze mbuli zija mweye wenyego zimulemelwe kunhendela kwavija mkala kutali.

Kuwa Bule Uzenzeleganye wa Ikweli

¹ Hakimambukizo, ndugu zangu, deng'heni mkuilumba hamoja na Mndewa. Sidonha kuwandikila mweye kinhu kikija mwanza wa ikabili, notenda vino kuikikiwiza nhamanila yenu. ² Iteganyeni na umbwa, wanhu waja wotenda mbuli zihile, awo wogong'ondeza mbuli za kukanha lukuli bila kilamso chochose. ³ Kwavija tweye iwo twingila kumbi da ikweli, tweye tutambika kubitila mhiko za Loho wa Mulungu, tweye tudeng'ha mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto, tulekile kwika nhamanila yetu mulukuli, ⁴ hata kamba nie mwenyego nna kilamso cha kulutamanila lukuli. Kamba munhu yoyose yogelegeza kamba kana kilamso cha kulutamanila lukuli, nie nibanza. ⁵ Nie ningila kumbi kipigiti vinikalile na mazua manane songela vinivumbuke, nie na munhu wa Israeli wa kuvumbuka, kulawa mtala wa Benjamini, Mueblania nivumbuke Mueblania. Muna imbuli ya kugagoga Malagizo ga Musa, nikala Mfalisayo. ⁶ Niiyoha ng'hani kuwagaza wanhu wamtogole Kilisto. Kamba munhu kowa bule uzenzeleganye mkugagoga Malagizo ga Musa, nie sihonyele chochose. ⁷ Ila mbuli zija zose zinizipetile kamba zinoga, sambi nozipeta kamba jaga bule sama ya gaja gayatendile Kilisto. ⁸ Si gano geiyeka, ila nokona vinhu vose kamba jaga bule, uhavilinga na ukulu wa nhunza ya kumtanga Kilisto Yesu Mndewa wangu. Sama yake nivasa vinhu vose na kuvona kamba uvuludu, giladi nimpate Kilisto, ⁹ na kuilumba hamoja na heyo kabisa. Na silonda kuitenda mwenyego kutogoligwa na Mulungu

kubitila kugatogola Malagizo ga Musa, na sambiniwa munhu nilibule uzenzeleganye kubitila nhamanila mkuilumba hamoja na Kilisto kuwa bule uzenzeleganye kulawa ha mulungu kwiza kubitila nhamanila. ¹⁰ Nolonda kumtanga Kilisto na kuilanza mhiko ng'hulu imzusile heyo kulawa mkudanganhika. Nolonda kugaya na heyo na kudanganhika kamba viyadanganhike heyo, ¹¹ giladi mnzila imwe ama iyagwe nize kulanza mzuso wa kulawa mkudanganhika.

Kukimbilila Kutulonda

¹² Nie silonga kamba nisha kubokela gajagose ganilonda ama nivika kuja kunilondigwa kuvika, ila noiyoha giladi mhate kuhuma na kubokela nhunza yangu, kamba vija Kilisto Yesu viyamhatile nie niwe wake. ¹³ Ndugu zangu, sikiigelegeza mwenyego kamba nisha kugapata gajagose ganilonda, ila kinhu kinitenda icho kino, kuisemwa gabitile na kuiyoha kutenda ganogile kukivikila kija kili haulongozi. ¹⁴ Noiyoha ng'hani kukimbilila kuja kunilondigwa kuvika, giladi mhate nhunza ilawa uchana kuulanga, nhunza ayo Mulungu kubitila Yesu Kilisto iyotukemela.

¹⁵ Avo tweye tose tukangale muloho tuwe na ngelegeza zilingane, na kamba ngelegeza zenu ziigola mkinhu chochose, kinhu kino vivija Mulungu kowagubulileni. ¹⁶ Vovose vondaiwe, natugendelele kuulongozi mnzila iija ituikweleleze mbaka kipigiti kino.*

* **3:16** Mbaka kipigiti kino nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno.

17 Ndugu zangu, ng'holelezeni nie, ifunzeni kulawa mwa awo wowinza mbuli zetu zitu-tendile sama yenu. 18 Kwavija kamba vija vinikalile niwalongela umwaka, na sambi nowa-longela kabili na mahazi, wanhu bwando wokala kamba wadumuka wa ifa ya Kilisto mumsalaba. 19 Kimambukizo chao kuzimu, wotambikila kija kisulukilwa na ng'huli zao, wokiigodela vinhu vigela kinyala, ngelegeza zao za m'vinhu va muisi. 20 Ila tweye uwenekae wetu wa kuulanga. Na tobeta mkusulukila ng'hani Mkombola wetu kulawa kuulanga, hiyo Mndewa Yesu Kilisto. 21 Kozigalula ng'huli zetu zino zibanangika na kuzitenda zilinge kamba lukuli lwake mwenyego luli na yenzi, na kubitila mhiko iija vivija kodaha kuvitenda vinhu vose vikale hasi yake mwenyego.

4

Malagizo

1 Avo, ndugu zangu, iniwanogele na iniwasulukila ng'hani kuwona, nanahileni ha Mndewa, kwavija mweye iyo ndeng'ha yangu na mkungo unibokele sama ya sang'hano yangu.

2 Yuodia na Sintike nowayalalila, mweye kamba ndugu mkuilumba hamoja na Kilisto mambukizeni m'vutem'vute wenu.

3 Nokulongela gweye, uli munhu wangu wa habehi, wataze watwanzi wano, kwavija wasang'hanika ng'hani hamoja na nie kuweneza Usenga Unogile, hamoja na Kilementi na wasang'hana wayangu wayagwe, awo matwaga gao gandikigwe mkitababu cha ugima cha

Mulungu. ⁴ Deng'heni mkuilumba hamoja na Mndewa mazua gose. Nowalongela kabili, deng'heni.

⁵ Uhozi wenu utangike na wanhu wose, kwavija Mndewa ka mmabehi kwiza.

⁶ Sambimdungwedungwe na kinhu chochose, ila mnhambiko zenu zose mpuleni Mulungu gaja gomulonda na mazua gose mpuleni na mioyo ya hewela. ⁷ Na tindiwalo da Mulungu, dibanza ilimu zose za wanhu, doigwaa upile mioyo yenu na nzonzi zenu mkuilumba hamoja na Yesu Kilsto.

⁸ Ndugu zangu, nomambukiza mkulonga vino, nzonzi zenu zimeme mbuli zinogile, na zija zilumbile kugweleligwa nhogolwa, mbuli zimemile kweli, mbuli za kuhishimilwa, zilibule uzenzeleganye, zing'alile, zinogelwa na wanhu, na zili na nhogolwa inogile. Vigelegezeni vinhu vinogile na vilumbile kuhishimilwa. ⁹ Gendeleleni kuzitenda mbuli zose zimuifunzile, na zim'bokele, na zimuhulike, na zimziwene kulawa kumwangu. Na tindiwalo kulawa ha Mulungu diwe hamoja namwe.

Paulo Kowaheweza Wafilipi Sama ya Nhunza

¹⁰ Nodeng'ha ng'hani mkuilumba hamoja na Mndewa, kweli mkala munigelegeza nie, ila hamupatile nafasi ya kulagusa kamba mkala munigelegeza, hakimambukizo lelo mulagusa kabili vija vumunigelegeza nie. ¹¹ Nolonga vino si kwavija nabule kinhu, kwavija nie niifundiza kwenelwa na kija kinili nacho. ¹² Nivitanga kuhungukilwa na vinhu na nivitanga kuwa na

vinhu bwando. Niifundiza kuwa mzihali zose, hali ya kwiguta na hali ya kuwa na nzala, hali ya kuwa na vinhu bwando na hali ya kuwa bule kinhu. ¹³ Nodaha kuzitenda mbuli zose kubitila Kilisto yongela mhiko. ¹⁴ Ila vinoga ng'hani kumwenu kunhaza nie mmigayo yangu. ¹⁵ Mweye Wafilipi m'vitanga kamba mazua ga mwanduso ga Usenga Unogile, vunisegele muisi ya Makedonia, haduhu wanhu wamtogole Kilisto wowose wakalile hamoja na nie mkunigwelela vinhu sama ya sang'hano yangu ila mweye mwiyeke. ¹⁶ Kwavija hata vinikalile mdiwambo da Tesalonike viniwalondile mnhaze, mnhaza vinhu vinilondile si mwanza umwe. ¹⁷ Si kamba nie nozahila nhunza kulawa kumwenu, ila nolonda mweye m'bokele nhunza sama ya mbuli zinogile zimtendile. ¹⁸ Mkipigiti kiguhi nipata vinhu vose vinilondile na kubanziliza, sambu nna kila kinhu vija vinibokele kulawa ha Epaflodito vummulagize yangalile. Nhunza zilinga kamba nhosa za vinhu va kunung'hila, nhosa innogela Mulungu na kuitogola. ¹⁹ Na Mulungu wangu kowagwaa vinhu vose vumulonda kulawa muugoli wa yenzi yake, uyatugwelele tweye kubitila Kilisto Yesu. ²⁰ Yenzi na ichole ha Mulungu na Tata wetu milongo yose. Amina.

Ndamsa za Kimambukizo

²¹ Walamseni wanhu wose wa Mulungu wali hamoja na Yesu Kilisto. Wanhu wamtogole Kilisto wali hamoja na nie wowalamsa. ²² Wanhu

wose wang'alile wowalamsa, ng'haning'hani waja wali mding'anda da Kaisali.*

²³ Ngekewa ya Mndewa Yesu Kilsto iwe na loho zenu. Amina.

* **4:22** Kaisali nehgulo yake Mndewa wa Loma.

**Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto**
The Holy Bible in the Zaramo language of Tanzania
Zaramo: Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto (Bible)

copyright © 2019 Pioneer Bible Translators

Language: Zaramo

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f5372143-dd2f-5452-9f25-3aada8fab0bd